

Netikett

A viselkedés (íratlan) szabályai az Interneten

(Forrás: euroASTRA)

- 1.szabály Szeresd felebarátodat ... és nyugodtan tegeződj!
- 2.szabály Viselkedj úgy az Interneten, mint a valós életben!
- 3.szabály Ne feledd hol vagy, a becenév mögött **bárki** lehet! Magyar fórumokon használd a magyar nyelvet, más fórumokon az angol ajánlott!
- 4.szabály Légy figyelemmel mások idejére, ne "lógj" a neten, fogalmazz röviden!
- 5.szabály Hidd el: többen olvasnak, mint írnak! Te azoknak is írsz, akiket nem is ismersz!
- 6.szabály Oszd meg tudásodat másokkal, segítsd a kezdőket, kérdezz bátran a tapasztaltabbaktól!
- 7.szabály Kerüld a trágár szavakat, a fellángolásokat! Ne hagyd, hogy indulataid befolyásoljanak!
- 8.szabály Légy figyelemmel mások magánügyeire, érzéseire, neked is lehet rossz napod!
- 9.szabály Ne élj vissza a hatalommal, a hatáskörhöz felelősség is társul!
- 10.szabály Légy elnéző mások hibáival szemben, de figyelmeztessd őt!
- 11.szabály A szabályokat **te is** alakítod, javaslatodról értesítsd a rendszergazdát!

Levelezési etikett

A papíralapú levelezésnek közismertek a szabályai. Ezeket lényegében az elektronikus levelezés során is be kell tartanunk, még akkor is, ha elmondható, hogy az elektronikus levelezés sokkal kevésbé formális, mint a hagyományos, tehát a konvenciókhoz kevésbé kötelező ragaszkodnunk, például magyar nyelven gyakoribb a tegeződés. Mindazonáltal kinek-kinek magának kell megítélnie, hogy milyen mértékben él ezzel a szabadsággal.

- Mivel a levelezés lényeges kérdése a gyorsaság, ne várakoztasd sokáig partneredet, legalább egy sort küldj neki, miért nem válaszolsz!
- Mindig (és lehetőleg a leginformatívabb módon) töltsd ki a Subject (Tárgy) rovatot!
- Az automatikus válaszfunkció (Reply) segítségével idézhetjük levelezőpartnerünk levelét. Élj ezzel a lehetőséggel, mert elképzelhető, hogy levelezőpartnered már nem emlékszik a témára!
- Többeknek címzett leveleknél, ha teheted, saját magadnak címezd a levelet és használd a Bcc funkciót a Cc helyett! Ebben az esetben senki nem kapja meg mások e-mail címét.
- Légy tömör anélkül, hogy túlságon lényegretörő lennél! Amikor egy levélre válaszolsz, csak annyit idézz az eredeti anyagból, hogy érthető legyen a válaszod és ne többet! **Rendkívül rossz szokás az egész levelet idézni a válaszban** - szerkeszd ki a

felesleget! Inkább törölj belőle és csak a reagálást kiváltó sorokat hagyd meg a ">" jelek után, amelyet sok program alkalmaz.

- Sok levelezőprogram lehetővé teszi aláírás-állomány automatikus hozzáfűzését leveleinkhez. Ezeket lehetőleg kisebb terjedelműre komponáld meg. Szükségtelen hosszú idézetekkel, ASCII-rajzokkal nehézkessé (a címzett számára esetenként bosszantóvá) tenni leveledet.
- A csupa nagybetűs szöveget sokan KIABÁLÁSNAK (screaming) érzik, és nehezebben is olvasható, mint a kisbetűs vagy a vegyes (kisbetűket és nagybetűket egyaránt használó) szöveg.
- Lehetőleg csak ASCII formátumú leveleket küldj! A From (Feladó), a To (Címzett) és a Subject (Tárgy) rovatban semmiképpen **ne** használj ékezetes betűket!
- A 60 kbyte-os terjedelemnél hosszabb leveleket több részre tagolva küld! Ne írd 65-70 karakternél többet egy sorba! **Ne írd soremelés nélküli, lezáratlan sorokat, mert ezeket sok rendszer nem tudja kezelni!**
- Soha ne feledd, hogy a címzett is emberi lény, méghozzá olyan, akinek kultúrája, nyelve, humora egészen más is lehet, mint a tiéd! Dátum formátumok, mértékegységek, idiómák sem utaznak túl jól.
- Egy e-mail üzenet szállítási költsége nagyjából egyenlő a feladónál és a címzettnél. Ez alapvetően eltér a hagyományos levéltől, a telefontól, a rádiótól és a TV-től. Egy levél elküldése konkrétan hálózati szélességbe, diszk helybe, és CPU időbe is kerülhet. Ez az alapvető gazdasági oka, amiért **nem illik** a kéretlen hirdetést elektronikus levélben küldeni. (Ez ráadásul tilos is sok helyen.)
- Ha nagyobb állományokat akarsz valakihez levélben eljuttatni, illendőségből előre jelezd ezt! Magyarországon nem haszontalan a nagyobb leveleket, állományokat az esti órákban elküldeni, hogy az a címzettnak a lehető legalacsonyabb telefonköltséget okozza. Nem vonatkozik ez a bérelt vonalra és a TV-NET-re.
- Használj szimbólumokat hangsúlyozásra: *Erre* gondoltam. Használj aláhúzásjeleket aláhúzásra: A kedvenc könyvem a _Háború és béke_! Mosolyogj :-), szomorkodj :-(, csodálkozz :-O a megfelelő jelek használatával, mert az e-mail-ben nincs hangsúly!

Általános útmutató

- Ha egy szolgáltatással probléma akad, akkor először mindig a saját portádon kell körülnézni. Ellenőrizd (vagy ellenőriztesd) a file-, szoftver-, és hálózati beállításokat! Mindenképpen tedd ezt meg, mielőtt arra gondolsz, hogy a szolgáltató oldalán van a hiba és a szolgáltatót hibáztatnád érte! Ne feledd, hogy nem lehet minden oldalt minden böngészőre és mindenféle felbontásra optimalizálni!
- Vannak ugyan konvenciók a használt file-típusokra, de ne építs arra, hogy ezeket mindig betartják! Például egy ".doc" file nem feltétlenül Word file.
- Maguk a szolgáltatások is követnek bizonyos konvenciókat, mint a www.xyz.com. Miközben ezek ismerete hasznos, de megint csak nem bölcs erre építeni.
- Egyáltalán, **semmilyen** információról **ne** tételezd fel, hogy pontos vagy naprakész! Az új technológiák lehetővé teszik bárkinek, hogy publikáljon, de az ezzel járó felelősséget nem mindenki érzi.

- Hacsak nem használsz titkosító és eredetiséget biztosító programokat, bármilyen információ, amit az Interneten továbbítasz "kint van a hidegen". Aki akarja megszerezheti, **megváltoztathatja**.
- Minthogy az Internet világméretű, találhatsz olyan információs szolgáltatást, amely gyökeresen eltérő kultúr- és szokáskörből ered. Amit te bántónak érzel, az abban a kultúrkörben teljesen elfogadott lehet. Maradj nyílt a világ felé!
- Ne feltételezz másokról több toleranciát, mint amennyi benned van!
- Ha egy népszerű gépről szeretnél információt elhozni, előzőleg nézd meg, nincs-e egy lista a "mirror (tükör)"-site-okról! Ha van ilyen, és a listában van hozzád közelebbi gép, használd azt!
- Ne használj más FTP site-ját arra, hogy egy (konkrét) harmadik személynek szánt file-t helyez el ott! Ezt egyszerűen szeméttelenségnek tartják, és általában nem elfogadott viselkedésforma.
- Ha problémád támad egy site-al, és oda fordulsz segítségért, minél több információt adj meg a probléma körülményeiről! Ezzel nekik is segítesz, hogy lokalizálhassák a hibát.
- Vedd figyelembe mindig, hogy ami Neked szórakozás, információ, az másoknak munka, amit legtöbbször ingyen végeznek.
- Használj saját account-ot, jogtisztá szoftvert és regisztrált e-mail címet akkor is, ha ez drága és nehéz - ezzel segíted azt, hogy később olcsóbb legyen mindez! Ne szöld le azokat, akik már régóta ezt teszik! Általános tapasztalat, hogy akik saját költségre vállalják az Internetet, jobban is becsülik.